

Sygn. akt III AUa 396/18

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Elżbieta Gawda (spr.)

Sędziowie: SA Małgorzata Rokicka –Radoniewicz

SO del. do S.A Iwona Jawor-Piszc

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2018 r. w Lublinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy A. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o zwrot nienależnie pobranych świadczeń

na skutek apelacji A. B. od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 6 kwietnia 2016 r. sygn. akt IV 28/16

w przedmiocie wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

o uzupełnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w zakresie kosztów procesu

postanawia:

uzupełnić wyrok z dnia 29 listopada 2018 r. wydany w sprawie sygn. akt III AUa 396/18 w ten sposób, że zasądzić od A. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 396/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz

	SO del. do SA Iwona Jawor-Piszcz
Protokolant: sekretarz sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2018 r. w Lublinie

sprawy A. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o zwrot nienależnie pobranych świadczeń

na skutek apelacji A. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 6 kwietnia 2016 r. sygn. akt IV U 28/16

oddala apelację.

Iwona Jawor-Piszcz Elżbieta Gawda Małgorzata Rokicka-Radoniewicz

III AUa 396/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Zamościu zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 7 października 2015 r. ustalając, że A. B. nie jest zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za 2012 rok w kwocie 2.391, 24 zł. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 13 października 2015 r., dokonującej rozliczenia przychodu za 2014 rok i zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 2.780,94 zł.

Rozstrzygając o prawidłowości decyzji z dnia 13 października 2015 r. Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Sąd Okręgowy ustalił, że okoliczności faktyczne sprawy, dotyczące wysokości przychodu osiągniętego przez wnioskodawcę w 2014 roku oraz wysokość wypłaconych mu za ten rok świadczeń, nie są sporne.

Spór dotyczy kwestii, czy wnioskodawca w związku z przekroczeniem niższej kwoty granicznej przychodu, jest zobowiązany do zwrotu części wypłaconych mu świadczeń, jako nienależnie pobranych.

Opierając się na powyższych, niespornych ustaleniach Sąd Okręgowy oddalił odwołanie od decyzji z dnia 13 października 2015 r., przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.). Zgodnie z treścią art. 104 ust. 1 i 8 tej ustawy prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6 (art. 104 ust. 1).

W razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyżej jednak niż 130%

tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998 r. w wysokości:

- 1) 24% kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. - dla emerytury lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy;
- 2) 18% kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy;
- 3) 20,4% kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba (art. 104 ust. 8).

Według art. 138 ust. 5 cyt. ustawy, kwoty nienależnie pobranych świadczeń w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 104 ust. 1, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ rentowy o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach - za okres nie dłuższy niż 3 lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji.

W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew twierdzeniu wnioskodawcy, dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej, nie ma znaczenia wykładnia prawa przedstawiona w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 kwietnia 2008 r., P 9/06, OTK-A 2008/3/43, Dz. U. z 2008 r. Nr 66, poz. 409. Wyrok ten dotyczy oceny zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, niemającego w sprawie zastosowania art. 41 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2015 r., poz. 900 ze zm.). Powołany przepis art. 41 ust. 1 i 2, dotyczy wyłącznie świadczeniobiorców, byłych funkcjonariuszy wymienionych wyżej służb, a wnioskodawca takim funkcjonariuszem nigdy nie był. Istota tego orzeczenia sprowadzała się do przyjęcia, że świadczeniobiorcy, byli funkcjonariusze, osiągający przychody w granicach pomiędzy 70% a 130% przeciętnego wynagrodzenia, nie mogli być traktowani gorzej niż ci, którzy osiągalni przychody w kwocie ponad 130% przeciętnego wynagrodzenia, a których świadczenia mogły być zmniejszane najwyżej o 25%, podczas gdy świadczenia tych pierwszych, mogły być zmniejszane w większym rozmiarze.

Problem ten dotyczył wyłącznie osób pobierających świadczenia z ustawy o zaopatrzeniu emerytalnych funkcjonariuszy (...) i nie występował ani nie występuje obecnie w przypadku wnioskodawcy, który pobiera rentę w oparciu o przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Uzupełniająco Sąd Okręgowy podniósł, że przyjęta przez organ rentowy interpretacja art. 104 ust. 8 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie narusza art. 2 i 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wnioskodawca jest traktowany tak samo, jak inne osoby znajdujące się w porównywalnej do jego sytuacji, pobierające świadczenia z powszechnego systemu emerytalno-rentowego. W tym kontekście odwoływanie się przez wnioskodawcę do zasad zawieszalności świadczeń, przewidzianych w ustawie o świadczeniach dla służb mundurowych, jest nieadekwatne i nie ma merytorycznego uzasadnienia.

Sąd Okręgowy zważył, że świadczenie wnioskodawcy jest zmniejszane w wysokości zgodnej z obowiązującym prawem, a sama wysokość świadczenia jest przede wszystkim pochodną czynników zależnych od samego wnioskodawcy, tj. od wysokości podstawy wymiaru renty, posiadanych przez niego okresów składkowych i nieskładkowych oraz przychodów osiągniętych po przyznaniu świadczenia.

Tak samo, w tym przedmiocie, m.in. wyrokiem z dnia 11 stycznia 2012 r., w sprawie IV U 1766/10, orzekł Sąd Okręgowy w Zamościu, rozpoznając odwołanie wnioskodawcy od wcześniejszej decyzji organu rentowego z dnia 19 sierpnia 2010 r., a apelacja wnioskodawcy od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 27 września 2012 r., sygn. akt III AUa 743/12 (wyroki w a.r.).

W ocenie Sądu Okręgowego nie jest również zasadne stanowisko wnioskodawcy, aby przy rozliczeniu świadczenia, w związku z osiąganym przychodem, uwzględnić kwotę maksymalnego zmniejszenia obowiązującą w dniu 31 grudnia 1998 r., ponieważ w tym zakresie znajduje zastosowanie także art. 104 ust. 9 cyt. ustawy, według którego kwoty maksymalnych zmniejszeń, o których mowa w ust. 8, podlegają podwyższeniu, przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w kolejnych terminach waloryzacji.

Przepis art. 104 ust. 1 wskazujący na zawieszenie lub zmniejszenie świadczeń według zasad określonych w ust. 3-8, nie eliminuje ze stosowania ust. 9, zamieszczonego w tej samej jednostce redakcyjnej ustawy - art. 104, a stanowi ich uzupełnienie. Racjonalnym - w ocenie Sądu Okręgowego, jest przyjęcie w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, mechanizmu waloryzowania kwot maksymalnych zmniejszeń świadczeń, skoro emerytury i renty również podlegają powszechnej, corocznej waloryzacji (art. 88 ustawy).

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie od decyzji z dnia 13 października 2015 r.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w części oddalającej odwołanie i wnosząc o jego uchylenie w przedmiocie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.

Wnioskodawca zacytował treść art. 104 ust. 8 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskazując, że Sąd Okręgowy nie określił kwoty bazowej świadczenia przy ostatniej waloryzacji, w sytuacji gdy z materiału zgromadzonego w sprawie jednoznacznie wynika, że kwota bazowa jego świadczenia wynosi 717 zł.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne jak i wywody prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia prawa materialnego, wskazanego w apelacji. Wnioskodawca jest uprawniony do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, zatem w jego przypadku znajduje zastosowanie przepis art. 104 ust. 8 pkt 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z jego treścią w razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyżej jednak niż 130% tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998 r. w wysokości 24% kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. - dla emerytury lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Przepis powyższy nie odnosi się do kwoty bazowej indywidualnie ustalonej dla każdego świadczeniobiorcy ale do kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. Jednocześnie kwoty maksymalnych zmniejszeń, o których mowa w ust. 8, podlegają podwyższeniu, przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w kolejnych terminach waloryzacji. Wnioskodawca nie zakwestionował sposobu obliczenia zmniejszenia przez Sąd Okręgowy a wcześniej organ rentowy. Jednocześnie sposób obliczenia zmniejszenia, wskazany w apelacji, nie może być w niniejszej sprawie zastosowany, gdyż nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach.

Zasady zmniejszania świadczeń w związku z osiągnięciem przychodu zostały już wcześniej wyłożone apelującemu w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 27 września 2012 r., sygn. akt III AUa 743/12.

Rację ma Sąd Okręgowy wskazując, że w sprawie wnioskodawcy nie zostały naruszone przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej tj. art. 2 i 32. Powołany przez apelującego art. 2 Konstytucji stanowi, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej, zaś art. 32 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji jest wyrazem przyjętej przez ustawodawcę idei równości. Przepis ten stanowi o równości wszystkich wobec prawa, o prawie obywateli do równego traktowania przez władze publiczne oraz zakazie dyskryminowania w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. O naruszeniu zasady równości można mówić tylko wówczas gdy nierówne traktowanie dotyczy osób posiadających tę samą wspólną cechę. Podmioty charakteryzujące się w takim samym stopniu tą samą, relewantną cechą winny być jednakowo traktowane. Takie ujęcie zasady równości dopuszcza odmienne traktowanie podmiotów, które takiej cechy nie posiadają. Ustalenie, czy zasada równości została w konkretnym wypadku rzeczywiście naruszona, wymaga ustalenia kręgu adresatów, do których odnosi się budząca wątpliwości norma prawna, oraz wskazania tych elementów, które są prawnie relewantne (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 czerwca 2001 r., sygn. K 23/00, OTK ZU nr 5/2001, poz. 124 z dnia 14 lipca 2004 r., sygn. SK 8/03, OTK ZU nr 7/A/2004, poz. 65).

W ocenie Sądu Apelacyjnego zasada równości nie została w przypadku wnioskodawcy naruszona. Świadczenie rentowe każdej osoby, całkowicie niezdolnej do pracy, która osiągnie przychód w kwocie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyżej niż 130% tej kwoty, ulegnie zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998 r. w wysokości 24% kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. Tym samym podmioty posiadające wspólną cechę tj. pobierające rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i wypełniające dyspozycję art. 104 ust. 8 pkt 1 są traktowane jednakowo. Nie można tym samym przyjąć, że naruszona została zasada równości, o jakiej stanowi art. 32 ust. 1 Konstytucji. Proste porównanie do innych świadczeniobiorców, nieposiadających wspólnych cech i inaczej traktowanych przez ustawodawcę, nie oznacza naruszenia zasady równości. O nierównym traktowaniu można bowiem mówić tylko wówczas gdy podmioty wyróżnione tą samą cechą nie są jednakowo traktowane. Taka sytuacja w sprawie niniejszej nie występuje.

Z tych też względów Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do przedstawienia Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego, co do zgodności przepisu art. 104 ust. 8 cyt. ustawy z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Dodać jednocześnie należy, że art. 67 ust. 1 Konstytucji stanowi, że obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa. Przepis ten jest źródłem gwarancji konstytucyjnych i wzorcem ustawodawczym, określającym w sposób ogólny zakres i formy zabezpieczenia społecznego. Doprecyzowanie tego zakresu i form zabezpieczenia pozostawione jest ustawodawcy. Tym samym to „zwykły” ustawodawca, w zgodzie z treścią cyt. przepisu, uregulował zasady wypłaty i zmniejszania świadczeń w związku z osiągnięciem przychodu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok wydany przez Sąd Okręgowy jest trafny i zgodny z obowiązującymi przepisami, zatem apelacja wnioskodawcy, jako całkowicie bezzasadna, podlega oddaleniu w trybie art. 385 k.p.c.